

Васильків І.П., Гулик Л.Л., Тітченко О.М.

ОСНОВИ ЗДОРОВ'Я

Робочий зошит

4 клас

*До підручника І.Д. Бежа, Т.В. Воронцової,
В.С. Пономаренка, С.В. Страшка*

*Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах комісією
з педагогіки та методики початкового навчання
Науково-методичної ради з питань освіти
Міністерства освіти і науки України*

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

УДК 613.955(075.2)
ББК 51.20я71
В 19

Рецензенти:

Гладюк Т.В., доцент, кандидат педагогічних наук
Голіницька Ж.А., вчитель початкових класів, вчитель-методист

*Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах комісією
з педагогіки та методики початкового навчання
Науково-методичної ради з питань освіти
Міністерства освіти і науки України
(лист ІМЗО від 25.12.2015 р. № 2.1/12-Г-127 р.)*

В 19 Васильків І.П.

Основи здоров'я : робочий зошит : 4 клас : до підр. І.Д. Беха, Т.В. Воронцової, В.С. Пономаренка, С.В. Страшка/ І.П. Васильків, Л.Л. Гулик, О.М. Тітченко. — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2017. — 64 с.

ISBN 978-966-10-4852-1

Зошит з основ здоров'я укладено відповідно до навчальної програми МОН України з урахуванням змін, внесених у 2016 р., Державного стандарту початкової загальної освіти та підручника «Основи здоров'я. 4 клас» (авт. І.Д. Бех, Т.В. Воронцова, В.С. Пономаренко, С.В. Страшко).

Посібник містить різноманітні завдання для індивідуальної, групової, диференційованої роботи, а також практикуми, міні-проекти.

Для учнів 4-го класу.

**УДК 613(075.2)
ББК 51.20я71**

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

ЖИТТЯ І БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ

БЕЗПЕКА І НЕБЕЗПЕКА

---

1. Доповни речення потрібними словами.

Безпека — це _____ загрози для життя і _____ людей.

Небезпека — це ситуація, в якій існує _____ для людини: її _____, _____, майна чи гідності. Потрапивши у небезпеку, треба завжди _____

---

2. Поміркуй та запиши те, що викликає в тебе почуття безпеки.

---

3. Наведи приклад якоїсь небезпечної ситуації і запиши, як слід поводитися у разі її виникнення.

---

4. Допиши прислів'я, скориставшись словами для довідки.
Поясни їх зміст.

Хто терпеливий, той _____

Добру людину бджола не _____

Мудрим ніхто не вродився, а _____

Слова для довідки: щасливий, жалить, навчився.

ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я

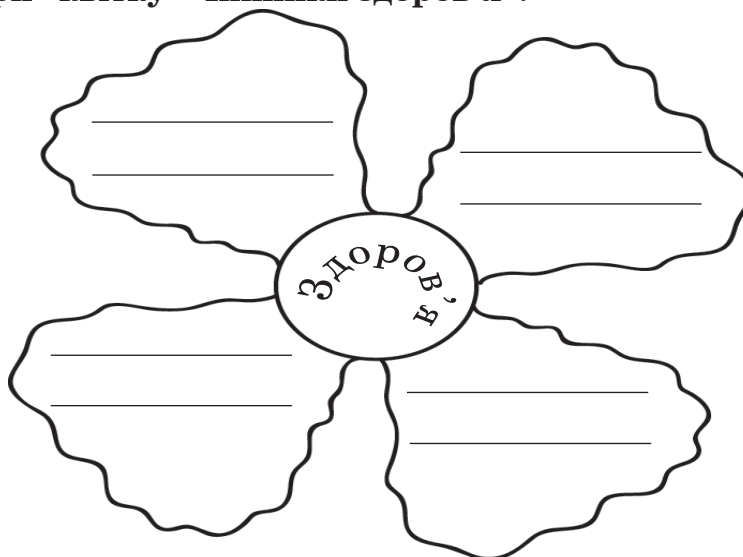
---

1. Продовж речення.

Запорука довгого й активного життя — _____

Складові здоров'я: _____

2. «Створи» квітку «Чинники здоров'я».

3. Вибери та познач (✓) риси характеру, які відображають хороший стан духовного здоров'я людини.

☐ доброта	☐ співчутливість
☐ заздрість	☐ брехливість
☐ готовність допомогти	☐ толерантність
☐ байдужість	☐ людяність

4. Запиши три чинники, які позитивно впливають на здоров'я.

РОЗВИТОК ЛЮДИНИ

1. Вибери та познач (✓), чим займаються діти твого віку.

☐ повзають по підлозі	☐ виховують дітей
☐ вчаться у школі	☐ читають книжки
☐ грають у футбол	☐ їздять на машині
☐ працюють на заводі	☐ гуляють у дворі
☐ відвідують гуртки	☐ ліплять
☐ споживають грудне молоко	☐ відвідують басейн

2. Запиши, які домашні справи під силу тобі.

---

3. Доповни речення.

Слово «гармонія» у перекладі з грецької мови означає «_____», _____». Гармонійний розвиток людини — це узгодженість її _____, _____, _____ і _____ розвитку.

Показниками гармонійного фізичного розвитку людини є

---

4. Практична робота.

Виміряй свій зріст у сантиметрах і масу тіла у кілограмах та запиши їх у таблицю. Порівняй з даними у підручнику (с. 17)

		ІМТ
Зріст (см)		
Вага (кг)		

Який висновок ти можеш зробити?

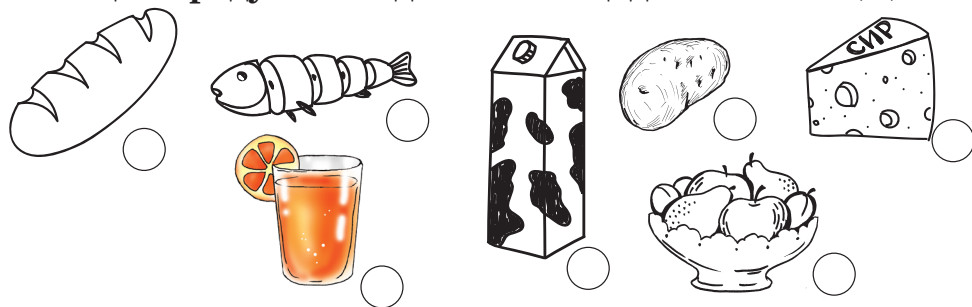

ЗДОРОВЕ ТІЛО

ЗБАЛАНСОВАНЕ ХАРЧУВАННЯ

1. Які з цих продуктів слід вживати щодня? Познач (✓).

2. З'єднай стрілками назви харчових груп з назвами продуктів, які до них належать.

1 група

злакові

2 група

овочі та фрукти

3 група

молочні продукти

4 група

м'ясо, риба, яйця

5 група

жири, солодощі

• борщ

• банани

• омлет

• тістечка

• гречка

• макарони

• сметана

• цукерки

• яблука

• котлета

• манна каша

• сир

3. Продовж речення.

Збалансоване харчування — це _____

4. З поданих слів утвори речення і запиши.

Той, багато, хто, потребує, рухається, їжі, більше, той, веде, хто, малорухомий, ніж, життя, спосіб.

Чи погоджуєшся ти з цією думкою? Чому? Поясни.

ВОДА І ПОЖИВНІ РЕЧОВИНИ

---

1. Підкресли назви корисних напоїв, які слід вживати.

Вода з крана, вишневий мус, яблучний сік, нектар, напій із сухофруктів, солодка газована вода, кефір, липовий чай, джерельна вода.

2. З'єднай стрілками назви вітамінів з назвами продуктів, в яких вони містяться.

<i>Вітамін А</i>	•	•	молочні продукти, яйця, м'ясо, риба, бобові
<i>Вітамін С</i>	•	•	свіжі овочі та фрукти
<i>Вітамін В</i>	•	•	масло, печінка, жовті і червоні овочі та фрукти

3. Запиши назви харчових продуктів, в яких містяться перелічені мінеральні речовини.

Кальцій: _____

Залізо: _____

Йод: _____

РУХ І ЗАГАРТУВАННЯ

---

1. Доповни речення, використовуючи слова для довідки.

Гіподинамія — це _____ спосіб життя.
Вона _____ впливає на здоров'я. Щоб їй запобігти, слід щоранку робити _____, регулярно виконувати _____ та надавати перевагу _____ видам відпочинку.

Слова для довідки: негативно, малорухливий, зарядку, активним, фізичні вправи.

2. З'єднай стрілками назви фізичних якостей та їх тлумачення.

сила	•	•	здатність тривалий час витримувати помірні навантаження
спритність	•	•	здатність напружувати м'язи для піднімання або штовхання ваги
витривалість	•	•	швидкість реакції, точність та координація рухів

4. Доповни правила загартовування словами «не можна» або «потрібно».

_____ загартовування починати раптово.

_____ продовжувати процедури загартовування, якщо захворів.

_____ проводити водні процедури після ранкової гімнастики.

_____ поступово привчати організм до повітряних ванн та водних процедур.

_____ спати взимку з відчиненою кватиркою.

_____ гуляти на свіжому повітрі, поки не змерзнеш.

_____ загартовуватися щоденно.

4. Запиши, які процедури загартовування виконуєш ти.

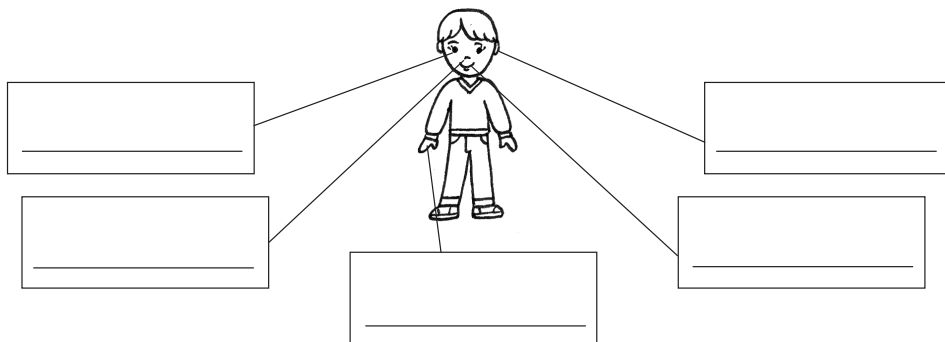

ПРОФІЛАКТИКА ПОРУШЕНЬ ЗОРУ, СЛУХУ, ПОСТАВИ

1. Впиши у схему, які органи чуття забезпечують тебе інформацією про навколишній світ.

2. Познач (✓) ситуації, у яких можна травмувати очі або занести інфекцію.

☐ лежачи читати книжку	☐ кидати ножиці
☐ бігати з гострим олівцем	☐ сидячи читати книжку
☐ дивитись довго на сонце	☐ бавитися аерозолями
☐ терти очі брудними руками	☐ витирати сльози хустинкою
☐ робити перерви, дивлячись телевізор	

3. Доповни речення, використовуючи слова для довідки.

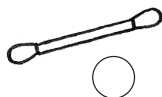
Якщо в очі потрапила порошок, попроси дорослих видалити її _____.

В сонячну погоду носи _____.

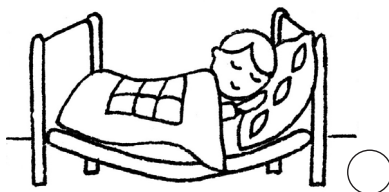
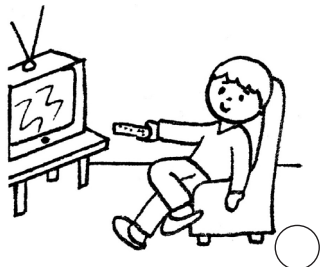
Для запобігання зниженню гостроти зору при користуванні телевізором або комп'ютером через кожні 20-30 хвилин слід _____.

Слова для довідки: шматочком мокрої вати, сонцезахисні окуляри, робити перерви.

4. Розглянь малюнки. Познач (✓) ті предмети, які не можна використовувати для догляду за вухами.

5. Вибери і познач (✓) малюнки із зображенням дітей, які дбають про свою поставу. Обґрунтуй свій вибір.

ГІГІЄНА ПОРОЖНИНИ РОТА

---

1. З'єднай стрілками назви груп зубів з описом їх призначення.

різці

• грубе перемелювання їжі

ікла

• відривання їжі

малі кутні зуби

• розтирання їжі

великі кутні зуби

• відкушування їжі

2. Допиши правила догляду за зубами, доповнюючи речення словами «не можна» або «потрібно».

_____ розкушувати зубами горіхи.

_____ двічі на день — зранку і ввечері — чистити зуби.

_____ користуватися тільки своєю щіткою для чищення зубів.

_____ після чищення зубів вимити щітку і поставити її так, щоб вона висохла.

_____ чистити зуби не менше, ніж 3 хвилини.

_____ вживати багато солодощів, щоб зберегти здорові зуби.

_____ двічі на рік відвідувати стоматолога.

3. Розглянь малюнки. Познач (✓) зображення продуктів, які негативно впливають на здоров'я зубів та ясен.

